

Locuint'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

e in

Strat'a Morastiloru Nr. 13.

Scrisorile nefrancate nu se voru primii decat u numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federationii.”
Articlii tramisi si nepublicati, se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretinlu de Prenumeratiune:

Pro trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „

Pentru Romanii'a

pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
„ 6 lune 15 „ = 15 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 50 cr. taxa tim-
brala pentru fiecare care publica-
tiune separatu. In loculu deschisu
20 cr. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

Palmele boieriloru unguresci, si vilf'a secuiesca.

(Fine.)*

Mai avemu unu cuventu si cu D. Dan. Dózsa, bine ca l'a platitu ardeleni- cu - bani menuntici (cum seimu in unu Nr. alu „Fed.“ lit. H.); pentru ca plesnindu Dsa preste romanii adunati la Turd'a, ca preste nescari separatisti, minoreni politici, proseliti, vendiati, etc., mai in urma i comenda in man'a dreptatei secuiesci de la Murenu, Csorheiu. Minunata minte ai Dta, secuile! Dar apoi cari unguri aru si acumi in temnitia, cari au cursu, incependu din anulu 1854, la guvernulu Majestatei, ca se sterga jugulu absolutismulu tiranu care, haru Domnului, apoi sa si stersu, rendu pre rendu, nu numai in Austria, ci mai pre totu continentulu Europei (numai in Transilvania mai are intrare pana asta-di, unde aveti comisariu, gendarmi, politia si unde ati introdusu robia de consciintia si de libertate nationala); si apoi ce v'a fostu iertatu v'oe, se nu fia iertatu romaniloru ardeleni? Adeca ai treba cu m'nie secuiesca!

Seu nu e mai asupritoria pentru romanii ardeleni constitutiunea unguresca decat u absolutismulu lui Bach, candu suferiamu toti in toama?

Pre noi inse ne impunge altu ce-va in coste: fal'a secuifului:

a) D. Dózsa la rendulu antaiu si-blameza patri'a sa natala atunci, candu in locu se-i spuna numele istoricu: Ardélulu, o ascunde in cosba putreda (országország), petecu de tiera. Nu e frumosu de la unu scrietoriu rutinatu a vená placere, chiaru in sirulu antaiu, pre cont'a istorica patriei sale natala; seu dora D. Dózsa a urgisitu pre Cserey, care nu s'a sfiitu a spune: ca tota nefericirea Transilvaniei vine de la Ungaria; seu dora D. Dózsa, secuifulu, a uitatu istoria secululu alu XVI, candu poporulu secuiescu s'a luptatu sub flamur'a liberala a lui Mihaiu Vitezulu in contra boieriloru unguresci? seu cine a ucisu pre cardinalulu Andrea Eáthori, cu tota suit'a lui unguresca, candu fugia spre Moldova si Polonia? Secuili DTale, cari au primitu libertatile loru rapide de boierii unguresci, din manele lui Vod'a Mihaiu; seu, Dle Dózsa, asié usioru s'a stersu d'in anim'a DTale sentitoria intiparirea lamentabile a scrietoriloru secuiesci: S. Dorsos, Fr. Szabó, T. Enyedi, etc., unde turcii pagani se siovaescu de manele sacrilege ale ungariloru; unde romanii sunt infacisiatu umani pre langa ungarii DTale, pentru cari ti-uiti si numele maicei, alu patriei. Pentru cetitorii nostri citamu unu pasu scurtu caracteristicu: „Mai incolo, cei ce au respitu Turd'a (citamu adinsu despre Turd'a, pentru ca Dlu Dózsa micisoreza chiaru pre romanii nostri adunati la Turd'a de curundu) au fostu mai mare parte unguri, fara credintia si Ddieu, beutori de sange (vérszopásban böttek), stricati d'in natura, ca-si capcanii de tataru. Pentru acést'a potemu dice fara vatamarea consciintei, ca neci romanu, neci serbu, neci nemtiu, neci valonu, neci tetu, n'au facutu asié fara-lege in Ardélulu, precum fecera acesti unguri corciti, in cari nu a fostu neci una indurare; pentru ca acesti-a demicatu pruncii nevinovati, desgrupau mormintele, si ca cadavrele saturá canii flamendi.“ s. c. I. (Erdélyi Történelmi Adatok, Tom. I. pag. 203.) Mai unu pasu, apoi fia de ajunsu. Atunci candu in Ardélulu nefericitu te intrebau pre totu pasiulu sbirii lui Basta tiranulu: Hun gratia? adeca: „Unde-ti este gratia? ungarii DTale au fostu mai tirani decat u tiranulu; locuitorii tiei curgeau lacremandu a se vaera la petiorele dusmanului comunu pentru fara-legile ne mai pomenite. Basta i intréba simplu: Unguru este acelu-a, care a facutu asié de inficosiate lucruri? (Magyar-e az, a ki azt mívelte?) si i respundeau: Unguru, Maria ta („Magyar, Nagyságos uram“). Basta li dicea apoi: „Oh, Domne Ddieule! mai este ore

in lume o natiune mai perversa ca-si acést'a? Ego puto illos esse incarnatos diabolos,“ etc. totu asié de inficosiate (Ibidem, pag. 86—87).

b) Chiaru la pasulu Dózsa mai adauge Dlu Dózsa: „Neci unu sofu de poporu in lume (aci dice „soiu“, incungiuandu, ca draculu tamai'a, spresiunea „natiune“; da, vedi bine, in capulu unui secuiu nu incapa se fia inca si romanii „natiune“, pre cari i subintielege) nu pote se aiba Ardélulu de alu seu cu atát'a ori mai multa indreptatire ca si noi secuili,“ si aludendu astfelu la miscarile romaniloru d'in Turd'a, pretinde a si justificatu, daca cum-va ar vorbi in unu tonu patimasu; noi asemenea pretindemu hanc veniam, candu reflectamu la trufasii Tisza si Dózsa; alta data scriamu multu mai moderatu; asta-di o spunemu verde, ca precum e spelatori'a, asié se fia si stergutori'a.

Asié, se ffi bonu rabdatoriu, Dle Dózsa, scobora d'in naltíme, — ca, vedi-bine, asié de susu nu affi intre romanu neci o capacitate politica, firesce neci ca Dta, dar' apoi, cum suntemu noi, unu voinicu gregaru d'in provincia, neci ca ne vei observá, — si ni respunde la aceste a doue intrebári: diceti ca Ardélulu e vindicatu, mai pre susu de tote, ca drepta moscenire a poporului secuiescu; d'apoi, bine, se punemu doue alternative: secuili dtale orica sunt remastiele sdrobite ale lui Atil'a, precum ve faliti, ori ca sunt, si cu totu dreptulu, remastiele fugarite d'in Atelkuz de manele lui Simeone; fia casulu antaiu, fia alu doilea, secuili n'au cuprinsu in veci locuintiele loru ardelene cu armele, ci, mai bine, in amendoue casurile, si-au cercatu refugiu, locu de scapare, in muntii transilvaniani, ca-si omulu celu seracu care, dupa ce i arde coliba, se sculesce sub stresina altui-a; apoi, daca si acestu-a e dreptu istoricu, atunci tiene de elu mortisiu cu toti secuili ca Dta; noi, romanii, nu poftimu d'in elu.

c) Lasa fia dara, ca secuili, — cum diceti dupa Kézay, — sunt remastiele huniloru; atunci, cu dreptulu, secuili nu merita neci o iota d'in nume istoricu alu Transilvaniei; seu a siedé in muntii cinci seculi, de la Atil'a pana la unguri, fara istoria, fara nume, insemna ore dreptu istoricu, mai alesu, de vomu cugetá ca, de locu dupa huni, au scoboritu a varii d'in Asia, éra-si de unu sange, cum se pretinde, cu schitii; éra apoi:

d) daca e adeveru istoricu, cum ca Ardélulu a fostu, cinci seculi mai nainte de venirea ungariloru, patri'a poporului secuiescu: atunci Dózsa, pangarindu pre romanii de la Turd'a cu epitétulu de separatisti si rebeli, pentru ca cochetéza cu celelalte natiuni asuprite ale imperiului, anunca pietra chiaru in fruntea sa si a poporului secuiescu, despre care se dice la Anonimulu: ca, audindu de venirea ungariloru, li-a estu spre intempinare, si apoi s'au luptatu in frunte in contra (romaniloru) locuitoriloru tiei; buna-minte cum aru navalí ostiile Romaniei in Ardélulu, si romanii se li ésa spre intempinare ca, cu poteri unite, se subjuge pre secuili si sasii de acolo.

Secuili, ori au sieditu cinci seculi, ori cinci luni in muntii Ardélului, mai nainte de venirea ungariloru, ei inse au cochetatu in fakta cu dusmanii comuni ai Transilvaniei, cu ungarii de atunci; secuiloru inse si ungariloru, dupa Dlu Dózsa, tote li sunt iertate, dar' romaniloru de la Turd'a li este crima a-si esprime si sentiulu naturalu alu dorerei: „Solatium est miseris socios habuisse dolorum.“

Éca dílele de apoi in cari traimu candu, pentru peccatele stramosiloru nostri si slabitiunea nostra, peccatele urgiei, intrigeloru si desbinariloru, ne feceramu batu jocura Strainiloru in vetrele nostre strabune; se ni fia bunu invetiu; ca-ci natiunea romana sangerá strigandu in adinsu cu strabunulu:

O Lycida, vivi pervenimus: advena nostri
(Quod nunquam veriti sumus) ut possessor agelli
Diceret: Haec mea sunt; veteres migrate coloni!
Eriulu Satu-Mariului, in Maiu 1870.

Cuventu presidialu de deschidere a Sinodului archidiecesanu.

(Fine.)*

Dupa premisele acestea mi iden voia a afirmá, cumca este o esigintia prea naturale, ca noi, voind u a satisfacere agendelor nostre sinodali, suntemu avisati a nesui cátra un'a si aceea si tinta a vietiei nostre nationali beserecesci, si a ne feri de ori si ce particularismu internu. Acést'a cutedi u se affirmu dupa genuinele institutiuni ale besericei nostre, ortodoxe, care sunt asiediate dela inu-si Christosu, ca Capulu unicu alu Besericei nostre, si pentru aceea ele ne infaciséza noé prototipulu doctrineloru cultivatorie, civilisatorie si liberale.

Daca suntemu detori a ne feri de ori-ce particularismu internu confessionalu, si suntemu avisati a nesui cu totii cátra un'a si aceea si tinta a vietiei nostre nationali besericesci, atunci in convictiunea acést'a trebuie se ne intaresca pre noi intre altele si acea impregiuráre maretia, ca posedemu unu statutu organicu, care ne amu facutu noi in congresulu nostru nationalu romanu metropolitanu in anulu 1868, si care ne reguléza pre noi in afacerile nostre beserecesci, scolari si fundatiunali, pre basa unoru principie liberali si constitutiunali, si nimicu alt'a nu pretinde dela noi, fara ca se lu urmarimu cu caracteru solidu si solidaru.

De-si in privintia gradulu de inusiri trupesci, intelectuali si materiali, ne deosebimu unii de altii, totu-si ca faptura intelectuale si zidita dupa chipulu si aemenea lui Domnedieu, suntemu egali intre noi, ca-ci fasele nascerii, ale vietii si moriei nostre decurgu dupa un'a si aceea si lege vecinica, de unde pre-firesce urméza, ca noi se nu pierdemu d'in vedere aceste fase ale vietiei nostre, si pentru aceea suntemu detori a fi egali, si a avé un'a si aceea-si tinta de vietia.

Daca noi toti avemu indetorierea a avé una tinta de vietia, atunci urmeza si aceea, ca tote aplecarile nostre se le concentrámu spre ascultarea si implinirea invetiaturiloru lui Christosu, carele este Intemeiatorulu si capulu unicu alu Besericei nostre, si cu deosebire tote aplecarile nostre se le concentrámu spre ascultarea si implinirea invetiaturiloru, cari Christosu le au datu Apostoliloru si poporeloru adunate de pre delu, dicundu-li: fericiti cei blandi, ca acei-a voru mosteni pamentulu; fericiti cei ce flamendescu si insetoséza de dreptate, ca acei-a se voru saturá; fericiti cei milostivi, ca acei-a se voru milui; fericiti cei curati la inima, ca acei-a voru vedé pre Domnedieu; fericiti cei facatori de pace, ca acei-a se voru chiamá fiii lui Domnedieu; fericiti cei goniti pentru dreptate, ca acelor'a este imperati'a lui Domnedieu; éra cátra Apostoli si betranii poporeloru intorcundu-se Christosu, li-au disu loru: Voi sunteti sarea pamentului; si de se va imputi sarea, cu ce se va sará? mai multu nu va fi de treba, fara numai se se lapeda afara, si se se calce de omeni; adeca Christosu aci invetia, ca Apostoli si betranii poporeloru sunt destinati a invetia si luminá poporulu, intrabuintiandu dupa impregiurári si doctrine si dogene, prin cari se se infrunte poporulu pentru aplecarile lui patimasie, si ca ei se nu se sparie de cei ce i-voru goní si asupri, ci se remana statornici, ca-ci pre cum sarea cea imputita se lapeda, asié si celu ce nu se tiene da chiamarea sa, pierde increderea celoru buní. De aceea Christosu adauge cátra Apostoli si betranii poporeloru, ca ei sunt lumin'a lumii: va se dica: precum lumin'a lumii risipesce intunereculu, asié si ei prin lumin'a invetiaturiloru loru cultivatorie se risipesca ori ce patima d'in poporu. In fino, Christosu li mai dice Apostoliloru si betraniloru poporeloru: nu se pote ascunde cetatea cea ce stá de-asupra dealului; va se dica: Christosu aci poftesce, ca ei se fia asié de constanti si zelosi a se tiené la inaltímea invetiaturiloru sale umanitarie si civilisatorie, precum cetatea zidita de asupra dealului nu se misca si nu se teme de vigeliile tempestátiloru.

Acést'a invetiatura a lui Christosu carea este prototipulu adeveratei religiozitati si a moralului crestinescu

*) Vedi Nr. tr. alu „Fed.“

*) Vedi Nr. tr. alu „Féder.“

trebuie să o imbrățișăm, și să o privim de unu fanaru, carele totdeună luminează și ne arată calea cea mai sigură, spre înnoțare către ajungerea țintei vieții noastre, și care, ca midiloce positive pentru ajungerea scopului vieții noastre, ne arată nouă blandetia, răbdarea în suportarea nedreptății, milostenia, inimă curată, și iubirea de pace; er' mie ca Archiereului, și DVostre ca Betranilor clerului și poporului nostru credinciosu, același fanaru ne arată nouă calea aceea, care ne manduce pre noi a ne documenta clerului și poporului nostru arhidieceșanu de sarea cea bună, de lumină lumină, și de cetatea ce stă de-așupră dealului.

Cine nu pricepe, că aceste invetiature ale lui Christosu se estindă asupră totalității societății omenesci, și corespundă tuturor pusețiunilor, în cari omulu traiesce în lumea acéstă?

Omulu este o faptura rațională și sensibilă; elu este membru alu unei familii, alu unei națiuni, alu unei religii, și alu unei patrie și asiē mai departe; și asiē omulu nimicu mai bine nu pote să facă spre ajungerea țintei sale față cu deosebitele relațiuni, care lu impresora pre elu în vietă sa, decâtu strinsu a se tienē de invetiatură lui Christosu de pre dealu, care lu manduce la acea esigintia, că elu trebuie să se îngrijescă de perfectiunarea însușirilor sale prin cultura și civilizațiune, cea ce si-pote procură prin școli, cari desceptă și desvolta poterea și lumină mintei sale, curățiescu sentirile și consciința lui și regulează, preste totu, vointă și aplicările lui, și lu nobilităza pre elu, și lu punu în stare, ca elu, ca omu singuraticu și ca membru alu unei familii, religii, națiuni și cetățianu, să luere după cerințele care le asteptă dela elu familiă sa, religiunea sa, națiunea sa și patriă sa, prin urmare, omulu corespunde și doctrinelor moderne de civilizațiune, dacă ascultă și implinesce invetiaturile lui Christosu, cele de pre dealu.

Multu și prea multu ne pote ajută pre noi în ajungerea țintei vieții noastre starea presente a Baserecei noastre, carea ne garantēza egalitatea de drepturi beserecesci cu drepturile celorlalte beserece creștine, ne garantează libertatea consciinței, și perfectiunarea în cultura științifică, și asiē, dacă vomu cultivă și nobilită prin știință și cunoscitie vointele și aplicările noastre amesurate invetiaturilor lui Christosu de pre dealu, atunci ne amu neteditu calea ajungerii țintei vieții noastre, și ne amu pregătitu comora în ceru, și ne-amu facutu sarea pământului, lumină a lumii, și cetatea standu de-așupră dealului.

În sinodulu prezentu ni se va oferī ocașiunea cea mai bună de a pune pre tomeliulu statutului organicu alu metropoliei noastre începutulu unei vieți mai tignite basarecesci, că-ci acestu-a este și propriulu scopu alu acestui sinodu, precum s'a potutu vedē mai susu d'în enumerarea punctelor, cari constituiescu agendele Sinodului prezentu.

Eu nu numai n'amu nici cea mai mica îndoielă, ci amu speranța firmă, că noi vomu scī să deslegăm problemă agendelor noastre sinodali spre multumită obstesca, că-ci astfelu de casuri precedenti amu avutu noi în sinodele noastre d'în anii 1850, 1860 și 1864, precum și în congresulu nostru naționalu romanu alu metropoliei noastre d'în anul 1868.

Deci știindu noi, că de nu va zidi Domnulu cas'a, înzedaru se ostenesce celu ce o zidesce, amu începutu Sinodulu nostru prezentu cu rogatiune către Domnedieu, dela carele vine totă darea cea bună, și l'amu santitu cu cuventarea acéstă presidiale; acum era-si Ve d'ieu DVostre: Christosu a inviata, și pace membriloru sinodali,

pace întregului nostru cleru și poporu credinciosu d'în arhidieceșă noastră ardelenă, și rogandu-me de bunululu și înduratu Domnedieu, ca să me invrednicēca și pre mine de „Christosu a inviata” și „de pace”, dechiaru Sinodulu nostru arhidieceșanu conchiematu pre Domneoc'a Tomei, la anul 1870, de deschisu cu aceea, ca darulu Domnului nostru Isusu Christosu să fia cu DVostre, cu clerulu și poporulu nostru credinciosu. Indresniti asiē dara, Domniloru! indresniti a intră în bucuria Domnului nostru; mes'a este plină, ospetati-ve toti; vitelulu este multu; toti să Ve indulciti de ospetulu credinței; toti să luati bogatiă bunetății; cameră Mantuitorului este infrumșetiată, și toti să indresniti a intră într'ins'a, avendu cugetu curatu, și inima dreapta. Aminu.

„Teleg. Rom.”

Dela sinodulu arhidieceșanu.

În ședința a IV, ținută Mercuri, 22 Aprilu, după cetirea și autentificarea protocolului ședinței premergătoare, propune deputatul Cristea alegerea unei comisiuni, respective întregirea celei bugetare, prin unu numeru anumitu de membri, pentru ca să se desbata și asupră constituirii consistoriului, carea se desbatu în două conferințe fără de a ajunge la unu rezultat definitivu, și să se pota pune cestiunea acéstă la ordinea d'iei încă în diu'a urmatoria: propunerea nu afla spriginire.

Deputatul Patitiă face propunerea, ca să se facă pași la locurile competente spre a nu se tienē terguri în d'iele, candu creștinii nostri au serbatoru, nici să fia citati la judecata în d'ile de acestea. Asupră cestiunei acesteia, discușiunea se începe și durează mai multu tempu, până în fine se decide a se face o reprezentanță la regimulu, ca să nu se constringă creștinii a alergă la judecări în d'ile de serbatoru, contumatiandu-i dacă nu se infacitiza; în cătu pentru terguri, aci simțulu de pietate către d'iele cele sante trebuie să facă pre fia-care creștinu să remana a casa în d'ile de serbatoru și terguri totodată.

Popescu voiesce să facă propunere, dara se verifica mai întâiu de deputatu Michailu Orbonasiu. După acéstă Popescu reie cuventulu și propune alegerea unei comisiuni, carea să facă unu proiectu în interesulu culturii poporului romanu și adeca să de unu regulamentu senatului școlariu în mana. Se alege 9 insi.

D'în partea locuitorilor d'în Dobr'a vine unu protestu solemn u contra alaturării tractului loru protopresbiteralu langa celu alu Devei; d'în partea comunei Sion'a sosesc alta petitiune, prin carea se roga de sinodu pentru ajutoriu de bani spre a-si potē cladi beserec'a.

Se prodău ambele comisiunei petitiunare carea, la propunerea ședinței, se si alege numai decātu.

Popescu mai propune o comisiune pentru îmbunătățirea stării clerului, carea se alege îndată. Cu acéstă ședința se termina.

Ședința V, ținută Joi în 23 Aprilu, a fostu numai până la unu locu publicu. Îndată la începutu, se cetesce și autentica protocolulu ședinței premergătoare apoi si deputatii nou șositi: Dr. Iosifu Gallu, Petru Nemesiu și prot. Moise Lazaru si-presenteza credenționalele, ce se transpunu îndată comisiunei verificatorie.

Presied. anuncia sinodului șosirea unei petitiuni dela Certegiu de langa Campeni. Asemenea anuncia șosirea altei-a dela Demetriu Verindeanu, prin carea si-recomanda servitiile sale pre viitoriu, ca cassieriu său controloru la epitropia arhidieceșana. Se transpunu la comisiunea de petitiuni.

troduse la curtea Franciei, unde fu numitu, ierb'a reginei, Catherinea seu Medicea. Tutunulu de fumatu și de prisatu se raspandi cu atata iutetia, în cătu prin a două jumetate a secolului alu 16, se luara cele mai aspre mēsure pentru stirpirea sa; dar' în zedaru, că-ci elu luase dreptulu de cetățianu pentru totu-de-un'a, și persecuții, poternicii d'iei, cautara a trage unu profitu d'în întrebuintiare sa, punendu asupră-i tacele cele mari, cari cresc pre fia-care d'i.

„Dacă, d'ice doctorulu Blatin, vomu oprī pre celu d'antăiu trecatoru și i-vomu spune: éta foiele unei plante de origine departată, de le vei tăi, faremă seu prafu, și după ce le vei prepară într'unu modu convenabile, le vei mestecă seu le vei prisă (trage pre nasu): vei simți ametiale, dorere de capu, varsetura; bucatele ce ai mancatu nu voru stă la locu, colice și alte consecuințe nu mai putienu urite, voru urmă; dar' curagiu că-ci suntemu la începutu. Maresce dos'a și vei simți mai bine efectele acestei plante miracolose. Digestiunile, Dle, cari de ordinaru se facu regulatu, se voru schimbă, vei fi supusu la bole de gātu, precum este angina, și la diverse bole ale gurii. Pulsulu va fi neregulatu, și câte una-data te va îngrij, că-ci miscările animei se voru face neregulatu și vei avē chiaru lesinuri. Dar' tote acestea nu voru fi nimicu, dacă și respirațiunea nu t'f-se va face anevoe, vederea nu t'f-se va slabi, nu vei avē congestiuni cerebrale seu atacuri, seu nu vei deveni monomaniacu, epilepticu, etc. Ce va respunde omulu, carui-a amu face asemenea propunere? autorulu respunde, că ar' fi luat dreptu unu

Macelariu propune verificarea celor ce si-au pu datu credenționalele asta-di, pentru că protocoalele și alegere și scrutinare și asiē sunt esaminate degiă de comisiune. Referentulu comisiunei verificatorie afirma asiē tiunea dep. Macelariu și adauge că actele respectivilor deputati șositi de nou se afla în totă ordenea. Asiē dan se si enuncia de verificati.

La ordenea d'iei și referat'a comisiunei bugetare Presiedintele comisiunei, Pope'a, face sinodului cunoscut că comisiunea e gata cu elaboratu său și după o mică discușiune a unoru cestiuni de forma, Filipescu ocupă locul de referinte.

După o motivare forte fundată, făcută de presiedintele sinodului, se enuncia, că ședința să fia ședință ședințială.

Despre cele ce s'au întemplat după acéstă, am potutu află numai atâtă, că operatu bugetulu a fost restituitu comisiunei pre a îndreptă o erore de cifre.

În ședința a VI, ținută Vineri în 24 Aprilu, după cetirea și autentificarea protocolului, face deputatul Glodariu o interpelatiune și adeca despută urmările, ce le au avutu pași facuti de sinodulu dieșșanu d'în 1860 în privința redobandirei dominiului Mărisieni d'în Romaniă, donatu de principele Mateiu Basarabu metropoliei noastre.

Presiedintele dă deslusire, că lucrulu s'a înaintat la Budureci prin organele politice ale țierei noastre. Del regimulu romanu înse s'a spusu de atunci încă consululu austriacu, că lucrulu acéstă se va luă la pertractare, cea ce până asta-di nu șimu să se fia întemplat. — Interpelantele e multumitu cu deslusire dată, și-reserva în dreptulu de a face la tempulu său o propunere în privința acéstă.

Pope'a, ca presied. alu comisiunei bugetare, raportează că comisiunea e gata cu elaboratu său.

Filipescu ocupa locu de referinte și începe raportulu.

După cetirea raportului se primesce în desbatere generală.

În decursulu desbaterei speciali d'ice Boiu la posturile asesorilor d'în senatulu strinsu basarecescu, că acestu nu se potu desbata definitivu până nu se otareșce că: mai potu și de aci încolo acumulă posturile său bani, face propunerea ca, în cătu privesce senatulu strinsu basarecescu, să se dica că cumularea nu e admisă nicicum; era cătu privesce senatulu școlariu, până atunci până candu congresulu va șoperă ca membrii lui să fie pre vietia.

Propunerea dă anșă la dispute infocate, ivindu mai multe propuneri pro și contra acumulării și adede d'în partea lui Hania, d'în partea lui Tincu, Popescu propuneri midiu-locitorie. La acéstă discușiune ieu par Glodariu, Cristea, Gaetanu și alții. Vendiundu-se în fine că s'a lamuritu de ajunsu parerile a supră cestiunei sinodulu se enuncia contra cumulării oficiiloru față cu asesorii strinsu beserecesci și școlari și încă ne conditunatu.

D'în ședința a VII împartesim de ocaș data numai atâtă, că după autentificarea protocolului s'au facutu mai multe propuneri de șine ștatutorie.

Reveniindu sinodulu la ordenea d'iei, se continue desbaterea șpecială a raportului comisiunei bugetare; începe o disputa lungă îndată la posturile senatului școlariu, carea se termina cu remiterea operatului la comisiune ca să le modifice conformu propunerilor, ce s'au ivitu în decursulu desbaterei. Cu deosebire înse au dat

CONSILORĂ

Cercetări fiziologice și clinice
asupră

Nicotinei și tutunului,

De Dr. Blatin. Paris 1870.

Revista științifică si-a propusșu, după cum s'a arătat în prospectulu său, a tienē în curentu pre lectorii săi, și supră diverselor șerieri cari au destulă importanță, și ele publicate la noi în țiera seu în ștrăinatete. Astu-felu fiindu, vomu dă o analiză succintă, despre opulu doctorului Blatin, spre a se vedē, în modu claru, influința vătămatoria a tutunului asupră societății moderne.

Putienii amatori de tutunu șeiu cari au fostu primii săi protectori, și se voru miră aflându, că celu mai energicu a fostu una femea, una regina. Tutunulu fu intrudusu pentru primă ora în Ispania și Portugalia la anul 1520, de doctorulu Hernandez d'în Toledo; în Italia de Tornabon și cardinalulu Sainte-Croix; în Anglia de capitaniulu Dracke și în Franția de calugarulu Andreiu Thevet. Propagatorulu înse celu mai activu, fu ambasadorele Franciei de la Lisabon'a, Iean Nicot, în onorea cărui-a acéstă plantă fu numita Nicotiana Tabacum.

Ecaterina de Medicis, regină Franciei, semți una placere atâtă de mare prisandu tabaculu, în cătu lu în-

nebunu seu dreptu unu glumeti. Cu tote acestea, plantă toșica seu veninatoria, tutunulu, este obiectulu celei mari consumațiuni și este cu atâtă mai vătămatoria, și cătu începemu a gustă d'în veninulu ei, chiaru d'în cea mai frageta copitară; nu potemu ore d'ice ca Ciceron: O tempora, o mores!

Autorulu împarte șerierea sa, în mai multe capitole pre cari le potemu resumă în câte-va cuvinte, pentru una mai bună analiză. Mai întâiu, autorulu arăta influința nicotinei materiă principale, aflată în tutunu, și supră diverselor funcțiuni ale organelor noastre, adeca a supră circulațiunei șangelui, a supră respirațiunii (și șuffării), a supră nerviloru și a supră vederii; arăta mai întâiu influința fiziologică a tutunului și, în urma, efectele acestei influințe seu bolele de tutunu.

Principulu, care se afla în tutunu, adeca nicotina este veninulu celu mai activu; câte-va picature pot omori, în șurtu tempu, animale de una talia destulă mare; convulsiunile ce produce sunt ore-cum analoge cu ale holericiiloru în ultimele momente. Acțiunea ei este destulă de curioasă, nu este cumulativă, adeca efecte unei porțiuni nu se adauge la acelea ale altei porțiuni degiă luate spre a produce ultimulu effectu, rezultatu a altor'a partiiale; nu se comporta ca unu numeru ore-cum 10 d. e., care este compus d'în adunarea lui 1 cu 1, lui 2 cu 2, etc. Fia-care dosă lucrēza deosebitu și înșpendinte de aceea luată degiă, nu se mai pote produce mană cu aceeași dosă effectulu produsu asta-di. Traucă șperimentatore înșemnatu, cu $\frac{1}{2}$ d'într'o picatură

ansa la procederea acésta o deslusire a presiedintelui radicata in fine la propunere si in fine propunerea Dr. Gallu.

La ordenea d'lei, vine raportulu (ref. Siandru) comisiunei pentru diurne. Modalitatea de a rebonifica si espensele generali si diurnele deputatiloru se concedre presidiului.

Comisiunea petitiunaria (ref. Dr. Petcu) referéza, ca comun'a Sion'a cere ajutoriu in bani pentru stringerea de mila pentru edificarea unei beserece, in anumite tracte. Se transpune consistoriului spre urmare mai departe.

Comunele d'in protopresbiteratulu Dobrei protesta contr'a anecsaiei tractului loru si se roga pentru intregirea scaunului prot. veduvitu. Comisiunea propune transpunerea petitiunei la comisiunea ce are a se esmite pentru arondarea protopopiatelor; pana atunci se sustiena anecsaia facuta.

Nemesiu propune, ca d'in cauza ca actulu nu e in tota ordenea se se transpuna consistoriului.

Alta petitiune a lui Verindeanu se recomanda spre considerare la alegere.

Bolog'a face cunoscutu, ca comisiunea a sistatu lucrările sale.

Gaetanu e contr'a si cere ca comisiunea se lucre.

Macelariu este contr'a modalitatii.

La raportulu verbalu alu presied. comisiunei, presidiulu sinodului indrumaza comisiunea la activitate.

„Telegr. Rom.“

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedint'ia de la 16 maiu.

Presiedinte: Páulu Somsich. Notariu: Ales. Bujanovics. D'in partea guvernului au fostu de facia ministrii: c. Iul. Andrásy, Melch. Lónyay, Stef. Gorove, Col. Bedekovics si b. Ios. Eötvös.

Dupa cetirea si autenticarea procesului verbalu alu siedintiei d'in urma, presiedintele aduce la cunoscint'ia camerei, ca deputatulu cercului Héthárs, d'in cottulu Sáros, Teodoru Berzeviczy, in arm'a numirei sale de inspectoru scolaru supremu, a renuniatu la mandatulu seu deputatiunale: se ordeneza alegere noua in cerculu respectivu. Dupa ace'a se presinta mai multe petitiuni, cari se transpunu comisiunei petitiunarie.

Georgiu Stratirovics interpelaza pre ministrulu internelor cu privire la alegerea primariului d'in cetatea Zombor. — Se va comunicá ministrului concerninte.

Carol Bóbor presinta unu proiectu de conclusu, conformu carui-a propunerile si proiectele de legi puse, de la deschiderea sesiunii, pre més'a camerei, inse no deliberate, se se pertrateze in una anumita di d'in septemana, sp. os. sambet'a, pentru ca estu modu se nu fia date nitării eterne, si importantulu dreptu de initiativa alu deputatiloru se nu devina illusoriu.

Dupa ace'a, reinoidu-si interpelatiunea adresata, mai de multu, ministrului internelor, in privint'ia societății ardeleni pentru asigurarea reciproca, cerendu susceperu unei investigatiuni, pentru conservarea intereselor partitelor asigurate la acésta societate, intreba, in ce stadiu se afla investigatiunea cestiunata? — Se va comunicá ministrulu respectivu.

Presiedintele spune, ca ministrulu internelor, Paulu

nicotina, produce ore-cari efecte a supr'a animei; a dou'a di ace'a-si cantitate erá insufficienta, trebui o picatura; peste patru dile, spre a produce ace'a-si lucrare, i trebuiá 5 picature. Astu-felu si fumatorulu se obicinuesce, cu incetulu, a absorbi pre fia-care di cuantitati mai mari, producatorie fia-care de efecte analoge, inse crescunde.

Doctorulu Blatin a facutu experientie numeroase si variate a supr'a actiunei nicotinei; astu-felu sub influint'ia unei doze mari de tutunu seu nicotina, primele fenomene observate sunt: scaderea de temperatura, adeca corpulu, picioarele, manele individului incepu a se reci. Observatiunea vaselor (vine, artere) esplica lesne acésta; ca-ci nicotin'a stringe paretii vaselor d'in ce in ce mai multu, oprindu sangele, ducatoriu de caldura, de a petrunde mai departe. Fumatorulu trebuie se suffera dara mai multu de frigu, de catu nefumatorulu. Éta dar' o prima actiune, care nu este de neglesu, mai alesu ca atrage dupe sine cheltuele de incaldire. Stringerea vaselor, incependu cu cele mai suptiri, anim'a (cordulu) care este impingutorulu sangelui, incepe a bate d'in ce in ce mai multu, ca-ci sangele circulandu cu anevointia, cata se cheltuésca mai multa fortia spre a lu impinge, tocmai cum face unu omu care, aproape de a ajunge la tierma indoesce poterile sale spre a scapá de una dificultate seu unu periculu.

Daca inse anim'a se misca, acésta nu o detoresce de catu nerviloru, cari se afla res. inditi in grosimea paretiloru ei; principalii sunt doni numiti, unulu pneumogastricu si celu-a-laltu nervulu simpaticu. Primulu este moderatorulu secundului; este intocmai ca unu lantiu,

Rajner, care d'in caus'a morbului nu se pote infatisia, pune pre biuroulu camerei motivarea proiectului de lege despre organizatiunea juridictiuniloru. — Se va tipari si distribui intre deputati.

Ministrulu Gorove presinta camerei proiectulu de lege despre construirea cálii ferate Báltaszék-Zákány, d'impreuna cu documentulu de concessiune. Totu de-una-data comunica camerei, ca secretariulu de statu, Ernestu Hollán, va presentá, ca comisariu alu guvernului, proiectele de legi despre cáliile ferate, presentate de fostulu ministru alu comunicatiunei, si va dá deslucirile necesarie. — Projectulu se va tipari si tramite la comis. intrunite, financiaria si pentru cáliile ferate.

Bar. Iul. Nyáry presinta mesagiulu camerei magnatiloru, conformu carui-a magnatii au adoptatu proiectulu de lege, relativu la responsabilitatea judecatoriloru si a autoritatiloru giudiciale. — Se va ascerne Majest. Sale spre sanctiunare.

Iul. Kautz raporta, ca comisiunea financiaria propune tramitarea la sectiuni a proiectului de lege despre construirea cálii ferate industriale Gómör. Comis. financiaria propune mai de parte, ca redactorulu diuariului camerei se fia inviatu a presintá unu registru specialu despre diuariulu si documintele camerei. In fine, raportorulu Iul. Kautz spune, ca comis. financiaria intrunite cu cea pentru cáliile ferate a adoptatu proiectele de legi despre cáliile ferate Eperies-Tarnov si Muncaciustry, dupa ace'a novelele facute la legea despre calea ferata de Ostu si Nordu. Raporturile se voru tipari si tramite la sectiuni.

Cont. Franciscu Szirmai raporta, ca comisiunea centrale a primitu, nemodificatu, proiectulu de lege despre calea ferata Bánrév-Nádas. — Ionu Kubá spune, ca comis. centrale a primitu, cu ore si-cari modificatiuni stilistice, proiectulu de lege, relativu la rescumperarea competintiloru dominali de pre domeniulu erarialu tibiscanu. — Raporturile se voru tipari si pune in desbaterea camerei.

Trecundu-se la ordenea d'lei, se adopta bugetulu camerei pentru lun'a lui maiu, in sum'a de 82,543 fl. 8 cr. v. a

La ordenea d'lei urmeza proiectulu de lege despre sporirea sumei cu carea Ungari'a are se participe la detoriele comuni, cauzate prin provincialisarea unei partii a confiniului militariu.

Dupa una discutiune lunga si viua, doue-dieci deputati d'in stang'a ceru votare nominale, carea se va face in siedint'ia de mane. (17 maiu.)

Siedint'ia se inchiaia dupa 2 ore d. m.

Siedint'ia de la 17 maiu.

Presiedinte: Paulu Somsich. Notariu: Ales. Bujanovics. Pre bancele ministeriali: Stef. Gorove, Col. Bedekovics, c. Iul. Andrásy, Melch. Lónyay, b. Ios. Eötvös si Balt. Horváth.

Dupa autenticarea procesului verbalu alu siedintiei d'in urma, presiedintele presinta camerei mai multe petitiuni, cari se transpunu comis. petitiunarie.

Paulu Ordódy raporta, ca comis. verificatoria a verificatu alegerea deputatiloru Ernestu Daniél si dr. Svetozaru Miletics, rezervandu-se terminulu legalu de 30 dile pentru presintarea protestelor ce s'aru face contr'a alegerii loru. Contr'a alegerii deputatiloru Michaelu Lázár si Beniaminu Gutti s'au presentatu proteste; dreptu-ce litercele loru credentiunale se transpunu comisiunei giudicarie. — Ernestu Daniél se alege, prin

care opresce ro'la de a se intorce pre iute sub influint'ia unei trageri puternice. Sub actiunea tutunului seu a principului seu activu, nicotin'a, acestu moderatoru nu se mai amesteca in batáile animei; ea se misca neregulatu si cu violintia, producundu acele palpitatiuni, cunoscute coloru cari fuméza si mai alesu daméloru, a caroru constitutiune fiindu mai debila, este supusa si mai multu actiunei tutunului.

Vasele in cari circula seu ambla sangele, stringundu-se sub influint'ia tutunului, se urca pre langa acestea cu anevointia la capu; aci creerele, ne mai primindu cantitatea de sange trebuinciosa, se slabesc. De aci nasce ametiél'a de care suferu primii fumatori seu chiaru cei vechi, candu abuzéza mai alesu de tigarile de foi. — Oprirea sangelui in interiorulu muschiloru produce si una tremuratura in picioare si máni, visibile la fumatori betrani.

Pentru multi incepatori, aceste efecte sunt salutarie, ca-ci ele desgusta pre amatoru infricosindu-lu repetirea loru. Pre cati nu a scapatu aceste accidente, numite ore-cum primordiale; loru detorimu si noi lips'a acestui obicei; precum si unei vointie puternice de care adese nu voimu a urá de catu in cele d'in urma momente, candu este pre tardiu.

Daca de la circulatiune, observámu efectele tutunului a supr'a respiratiunei, vomu gasi acelea-si fenomene. In mica cantitate, nicotin'a escita respiratiunea intocmai ca si circulatiunea; in dosa puternica o intrepruce, o opresce; d'in caus'a paralisiiei ce aduce asupr'a nerviloru plumáneloru, si acésta d'in caus'a actiunei ce

sorte, in sectiunea siepte-a, éra dr. Svet. Miletics in a patr'a; mandatulu lui M. Lázár se tramite in a 8 comis giudicaria, alu lui B. Gutti in a cincea

Ministrulu Gorove pune pre biuroulu camerei unu proiectele de lege despre edificarea unui edificiu postalu-telegraficu in Pest'a, care se tramite comis. financiarie spre consultare; conventiunea postale inchiaita intre statulu papalu si Austro-Ungari'a; conventiunea comerciale inchiaita cu Siamu, Iapanu si Chiu'a si unu proiectu de lege despre importarea libera a lemneloru de focu in Dumatia. — Projectele se voru tipari si impartii intre deputati.

Trecundu-se la ordenea d'lei se suscepe votarea nominale a supr'a cestiunei, daca camera adopta seu nu proiectulu de lege despre sporirea sumei, cu carea are se contribue Ungari'a la spesele comuni cauzate prin provincialisarea unei partii a confiniului militariu? Projectulu se primesc, cu una majoritate de 91 voturi, de basa pentru desbaterea speciale.

Minist. presiedinte, c. Iul. Andrásy, intreba camera, daca voiesce ca se respunda acum'a la interpelatiunea deputatului Sav'a Vukovics, facuta in un'a d'in siedintiele trecute in privint'ia rescumperării puntii de feru d'intre Pest'a si Bud'a, seu se ascepe cu responsulu pana candu interpellantele, care se afla in Angli'a, se va reintorce a casa? (Eschiamári viue d'in tote partile: S'audimu! S'audimu!) Oratorele, continuandu, dice: innainte de tote, deputatulu Vukovics a intrebatu, daca guvernulu are de cagetu a pune pre biuroulu camerei conventiunea originala a statului inchiaita cu societatea puntii de feru? Ministrulu raspunde la acésta cu presintarea conventiunei cestiunate. La intrebarea a dou'a, daca guvernulu a studiatu basa juridica a privilegiului societății puntii de feru, si daca este necesaria rescumperarea, seu nu s'ar poté constringe societatea se ofera comunicatiunei midiuocele suficiente, oratorele raspunde, ca guvernulu a studiatu in detaiu obiectulu d'in cestiune, convingundu-se ca, daca se facu punti noue preste Dunare, rescumperarea este neconditiunatu necesaria. Cu privire la rescumperarea puntii, oratorele spune ca, in scurtu, guvernulu va presentá camerei proiectulu de lege despre conventiunea inchiaita cu societatea puntii de feru, d'impreuna cu motivarea partii financiarie a acestei conventiuni. — Conventiunea originala se va tipari si transpune comis financ. spre consultare, éra responsulu ministrului presiedinte se se spre sciintia.

Col. Széll raporta d'in partea comis. financiarie despre proiectulu de lege, relativu la calea ferata Gómör si Zeleznik-Tiszolz-Rohnitz, precum si despre proiectulu de conclusu alu ministrului financiiloru facutu cu privire la calea ferata d'in urma. — Raportulu se va tipari si tramite la sectiuni.

Ladislau Róth raporta d'in partea comis. pentru cáliile ferate in privint'ia proiectului de conclusu alu ministrului financiiloru despre calea ferata vicinala Gómör. — Se va tipari si tramite la sectiuni.

Paulu Szontágh (d'in Gómör) etesce raportulu comis. centrali despre proiectulu de lege relativu la calea ferata Gómör. — Raportulu se va pune in desbaterea camerei.

La ordenea d'lei urmeza desbaterea speciale a supr'a proiectului de lege despre sporirea sumei, cu carea are se participe Ungari'a la detoriele comuni, si se primesc fara observatiune.

Se pune in desbaterea camerei proiectulu de lege despre construirea cálii ferate Valkány-Perjámos, care se

esercita nicotin'a a supr'a unei partii a creerului, care domnesce peste respiratiune si care se numesce nodulu vitalu. D'in acésta cauza silintiele, ce face unu fumatoru pentru intruducerea aerului, sunt mai puternice, si numerulu respiratiuniloru pre minutu mai micu ca la nefumatori. Pressiunea pre peptu ce suferu atare persone, carora se pare ca acésta parte a corpului este strinsa ca intr'unu cercu de feru, nu are alta cauza de catu tutunulu.

In fine, vederea suferu si ea efectele nicotinei; de aceea la fumatori, pupil'a (lumin'a) este mai stinsa, (dupa ce mai antáiu s'a largitu); pleop'a de susu se lasa in josu pre orbita; ochiulu devine flesu, d'in cauza ca nervulu numitu motoru, ocularu comunu, si a perditu proprietatea sa si cu d'ins'a, vederea s'a dusu. De multe ori ochiulu, in partea carui-a fumulu se inaltia mai susu, mai alesu la fumatorii de pipa, este mai inchisu, mai micu éra celu-alaltu, aproape normalu.

In a dou'a parte a operei sale, doctorulu Blatin trateza despre cele doue maladii produse de tutunu, adeca nicotismulu acutu si nicotismulu cronicu.

C. F. Robescu.

„Revist'a científica.“

(Va urmá.)

primesce, fără observațiune, atât la desbaterea generală câtă și la cea specială.

Urmăzător la ordinea d'leii proiectului de lege despre construirea călii ferate Nyiregyháza-Ungvaru. — După una discuțiune lungă, camera adoptă, în generalu și specialu, proiectulu d'in cestiune.

Siedintia se inchiaia la 2 ore d. m.

Cehulu Selagiului, 6 maiu, 1870.

Ori câtă s'ar' nesu omulu a-si acoperi patimele prin aretare de pietate și onore, ele totu-si apară totdeună prin velurile aceste.

La Roche Foucault.

(† a) Trecura câte-va zile decandu, cu ocaziunea trecerei mele prin Zelahu, ca martore oculatu anunciasem pre scurtu prin unu telegramu alegerea de deputatu de la Tasnadu, cottulu Solnoculu-de-mediulocu. Amu lasatu în adinen sè tréca acestu intervalu, pentru că nu am voită a-mi întinge pen'a îndată spre a relatá on. publicu cetitoriu sub cele mai dorerose impresiuni ale animei mele. Si acum, după putienu respiriu, candu cugetu la acelu tempu scurtu daru fatalu, la obstinătionea, impertinentia și portarea mai inferioară de orice critica a puilor de napârca, frați de cruce ai lui Cainu, a soiului alegatoriu de gîntea schitea, mai barbaru ca ore candu, mi-curgu perfiu de lacrimi vedindu starea cea miserabilă și desastroasă la care ne aduse monstrulu dualisticu, fără a ni poté ajutá barem la unu actu atât de santu și marețiu, cum e alegerea de deputatu, pre langa tota prevederea și măsurile anticipate spre defența comună. De nu amu fi avutu ocaziune până acum, acū ne amu potutu convinge deplinu de dis'a marelui barbatu d'in fruntea acestoru sire: „Ori câtă si-ar' ascunde acestu soi de poporu, micu dar' tiranu, patimele fatia cu noi Romanii, natiune principale pre acestu pamentu, prin ace'a, că ni predica cu budie impie și anima astuta: libertate, frățietate și egalitate, ele totu-si trecu prin aceste veluri sante,“ pentru că, cum ni spune totu acelu erudit, „in anim'a omnesca existe una generațiune neintreruptă de patime; candu inceta un'a începe alt'a și anim'a magiarului inganfatu, cum ni areta evenimentulu de la Tasnadu d'in 2 și 3 maiu, a. c., compromitiatoriu de omenime, tristu pentru constituțiune și în tota privint'a fatalu și cu urmări neprevădute pentru relațiunile nostre interne, plinu de disoluțiune totale pentru ambii, e unu magazinu nesecat de astfelu de patime orbe și mortifere. Elu ca totdeună până acum a abusat și abuză de indulgentia și moralitatea esemplară a Romanului blandu, inbitoriu și dedatu la ordine și dreptate (vrei sè dicit: sierbitute! Red.); tînt'a lui a fostu, este și va fi pururea, ca Romanulu în viet'a publică-politică în veci sè n'o scota la cale cu nimicu și, spre ajungerea acestui scopu, horrendum! nu se infioră nici de maceluri, mediulocu celu mai umilitoriu, infernalu și desonoratoriu pentru una natiune, ce țiene contu la cultura și egemonia spirituală onorifică.

Dupa acestu preliu provenitoriu d'in anima leniscita, trecu la meritulu lucrului, la alegerea de deputatu, tîntu în 2 maiu, a. c., în Tasnadu. — Cunoscutu este onorat. publicu cetitoriu, că majoritatea alegatoriloru, precum în totu Selagiulu, asié și în cottulu Solnoculu-de-mediulocu și în specie în cerculu alegatoriu alu Tasnadului este a Romaniloru; se mai scie, că acestu cercu d'in Selagiu reusî pentru prim'a dată cu deputatu romanu în person'a fericitulu de memoria I. Cuucu; de comunu ni este cunoscutu și ace'a, de trei-ori dorere! că acestu deputatu bravu și genialu, și atât în dicta câtă și mai alesu în comitatulu nespusu de activu, plinu de curagi și elocintia, a carni-a perdere Romanii d'in acestu cottu au sè o sentesca lungu tempu si sè o deplanga multu, — cu începutulu primă-verei repausă. Lucru firescu daru, că acestu cercu vacantu trebui sè se impla. După agendele îndatenate, alegerea se puse pre a a 2. maiu 1870 Romanii, ca-sî totdeună, gat'a la lupta onorifică constituțională, se pregătira, desemnându-si de deputatu pre M. O. D. Vasiliu Popu, protopopu în T. Santeu, romanu bravu, individu aptu în tota privint'a, care și în alegerea fostulu deputatu Cuucu avu meritulu principalu. Intielegint'a și totu poporulu alegatoriu, în numeru de 1700 suflete, consenti cu acésta candidatură. Deci la diu'a alegerei nici că întârziă a se infatisă la urna, anume acurseră în diu'a antăia și a dou'a, până la 10 ore demaneti'a, — candu Romanii parasira cu totii localitatea, — cam la 1200 de votanti, semnu, că poporulu d'in acestu cercu, de sî intrigele oficiali și neoficiale lu impedecara multu, si-pricepe chiamarea. Placere deosebită ni faci si impregiurarea, că Diu prentu de Ghiroltu înca luptă de asta dată pre langa poporulu și natiunea sa, alu carui-a pastoriu sufletescu este și trebue sè fia, si sperămu că de la taber'a natiunale nu se va mai abate neci odată.

Ordinea ce o observăramn la poporulu romanu sub

decursulu alegerei; portarea serioasă a votantiloru; ordinea și supunerea către conducători, precum și însufletire pentru deputatulu desemnatu, ni sierbi de una adevărată mangaiare sufletesca; și, fatia cu acestu-ă, vedendu pre candidatul magiaru de stang'a extrema, Guthy Benő, omu care, cum cetiram în diurnale mai a-de-una-di, e sub cercetare criminală înca și acum pentru falsificare de politic și alte fără-de-legi, dîceamu intru noi, de va decurge lucrulu după lege, nu e cu potintia sè nu triumfămu. — Ast'a eră și parerea strainiloru. Romanii, mandri în dreptulu și curati în consciint'a lor, fără picu de rezerva și cugote negre asteptau începerea și decurgerea luptei morale. După normativă, sîrulu votantiloru aveau sè-lu începa Guthystii, după ace'a Bagosistii și, în fine, ai nostri. Avuramu — mai bine nu-i aveamu — și o companie de Dragoneri, toti nemti, pentru că sè mantiena ordinea în casu de lipsa.

Tote se pară bine, bune și la locul sêu; în începutu linisce esemplare, ca la unulu d'între cele mai solemne acte constituționale, si totu ce contarbă aerulu și temperatur'a cam mrosă, erau tieganii în sietre cu ceterelu lor. Leniscea însă fi întocma leniscei mării, carei are sè-i urmeze vifore. Asié dara începura a votá Guthystii, și dela 10^{1/2} până ser'a la 7 ore, pre langa poporulu magiaru ruralu — cui i dămu totu respectulu cuvenitu — care, sedusu de bani și beuture, se manifestă pre langa criminalistulu magiaru de stang'a extrema, nu veduramu nici chiaru unu omu de treba, care sè fia votatu pre desemnatulu mentiuatulu, singuru numai Berceky György d'in Kraszna-Mihályfalva, celu mai mare și furibundu Deachistu care, de-si în a dou'a di demaneti'a numi pre Guthy de falsificatoriu, omu fără caracteru și sceleratu, totu-si cu 1^{1/2} di mai apoi, după-ce adeca peroră turmei lui Guthy, bêta și herosa până la infiorare, ca sè se unesca, că-oi altmîntre voru perî cu totii, — abuna-sema de către Romani, — și sè nu retireze odată cu capulu, acésta fiindu-li mortea; și după-ce, — cum potu-i întielege, — primi ordine și îndrumatiune, de la matadorulu și idolulu lor d'in Zelahu, romanofagulu L. Szikszay, că mai bine sè fia deputatu ori-ce omu nebu de unguru, decâtu unu Romanu, — votă publice pre Guthy; ba, ce e mai multu, nu se sfii a se degradă și de cortesiu laudatulu desemnatu, aducundu cu sine 4 cara de omeni pre sem'a acestui-a. Afara de acestu omu furibundu, fără picu de logica, care sè se țiena de auctoritate, nu am veditu votandu; cea l-alti, de-si cei mai multi erau de fatia, aflara destulu a incuragiă numai moralmente pre acésta partidă scandalosă mai pre susu de tote.

Urmă partid'a desemnatulu magiaru d'in stang'a centrale, Alesandru Bagosy, omu altmîntrelea de vedia, cu caracteru solidu și capacitate; votantii acestui-a inse, abié în una ôra, se gatara de totu, oprindu-se la alu 63-le votante.

(Va urmă.)

VARIETATI.

*(La reposatulu banchieriu Rothschild) d'in Parisu se presentă într'o di unu altu banchieru, plangundu-se, că a împrumutatu unui comerciantu, care a caletoritu la Constantinopole. 10.000 franci, fără nice unu inscriu. — Dăca e asié, dîse Rothachild, atunci scrie-i una epistola în terminii urmatori: „Amice, dăca cum va ti-permitu numeroșele afaceri ce ai cu Turcii, tramite-mi cele 20.000 franci, ce-mi detorezi.“ — Dar' nu-mi detoreza 20.000 fr., respunde banchierulu. — Toc-mai acésta ti va respunde și comerciantulu, că nu-ti detoreza 20.000 ci numai 10.000 franci, și atunci éta că ai declarat'a la mana.

*(Catagrafia.) Poporațiunea cetății Segedinu face 70,179 suflete, d'între cari 34,966 sunt de par-tea barbatesca și 35,413 de cea femeesca. După religiune, 65,455 sunt rom. cat., 484 gr. orient., 234 de relegea augsburgică, 422 de cea elevetiană, 56 nazareneni și 3528 gidani. — D'între barbati, 2,038 sunt necasatoriti, 12,948 casatoriti, 817 veduvi și 163 drspartiti; d'între femce, 19,150 sunt nemaritate, 12,861 maritate, 2934 veduve și 238 despartite. Sciu numai ceti: 888 barbati și 2090 femce; a ceti și serie sciu: 11,985 barbati și 7223 femce; nu sciu neci ceti neci serie: 22,093 barbati și 25,900 femce, cu totulu 47,993 persone; deci mai bine de diumetate nu sciu nece ceti nece scrie. Éta misiunea civilisatorică a fratiloru magiari.

Sciri electrice.

Vie'n'a, 14. maiu. „Wiener Ztg“ de asta-di publică unu autografu imperatescu, prin care Koller se demisiunează d'in postululu sêu de locutieninte alu Boemiei, și se numesce, în loculul lui, principele Dietrichstein-Mensdorff.

Vie'n'a, 14. maiu. „Presse“ scrie despre actiunea regimului urmatoriele: după-ce fractiu-

nea opusetiunale, a fara de Cehi, este gat'a a tramite deputati la sen. imper, cu osebite e vorb'a ca sè se mediu-locesca tramitarea și d'in par-tea Cehiloru. Misiunea noului locutieninte alu Boemiei, a principelui Mensdorff, constă puru numai în a mediu-loci tramitarea de deputati la sen. imper.; la casu, candu încercarea n'ar avé resultatulu doritu, Mensdorff are plenipotint'a a disolve diet'a nou alesa și a e cre'e alegeri directe.

Parisu, 14. maiu. Suveranii Europei felicitară pre Napoleonu III pentru resultatulu plebiscitulu.

Bucuresci, 14. maiu. Programulu lui Epureanu este, în esintia, urmatorulu: A sustiené ordinea în intrulu țierei; a respectá drepturile gidaniloru și a urmă una politică esterna occidentală. Principele Carolu dede una amnestia generale delincuentiloru politici.

Neapolea, 14. maiu. Una sută studintii de la universitate provocară turburări. Trei d'întinsii s'au arestatu. — În diu'a urmatorii turburările se reînora în curtea universității; unu studente puscă cu unu revolveru, nu vatemă inse pre nimene. Universitatea s'a închis și s'au arestatu 13 studintii.

Constantinopolea, 15. maiu. Consulul anglesu tîntu una conferintia în privint'a stirpirei banditiloru d'in districtulu Ianina, de unde ei inundează Grecia. Port'a promise una persecutiune severă.

Parisu, 16. maiu. Decretele imperatesci publică numirea ducelui de Grammont de ministru alu esernelor, Mege de instructiune și Plichon pentru lucrările publice. — Principele Latour d'Auvergne va înlocuî pre ducele de Grammont în Vien'a.

Parisu, 14 maiu. „Agence Havas“ anunția d'in Rom'a, că în 13 l. c., episcopulu de Poitiers a presintatu, în numele deputatiunii pentru credintia, raportulu despre întrega siem'a infallibilității. În zilele urmatorie se va pune în desbatere.

Florentia, 16. maiu. În Calabria s'a restituitu linisce, Miscarea cea mai nouă inse, precum s'a doveditu, a tîntitu a face una invasiune pre teritoriulu papalu.

Carlovitiu, 16. maiu. În siedintia de ast-di a congresului s'au facutu mai multe interpelatiuni, un'a relativă la nazarenii serbesci. Milețiciu, ca raportoru, a presintatu unu proiectu despre organizarea congresulu.

Vien'a, 16. maiu. Maresialulu campestru, c. Crenneville, este numitu cancelariu alu ordu-lui leopoldinu. Contele Potocki plecă asta-di la Praga; principele Mensdorff i va urmă. Sperantiele despre impacare stău sè dispara.

Janina, 15. maiu. Aici s'a ivitu una banda de 3 banditi; trupele o urmarescu, și li-a si succesu a o misionă cu 14 insi, pre cari i au omoritu.

Bucuresci, 16. maiu. Camerele se disolvăra prin decretu domnescu și se ordonă a alegeri noue pentru deputati dela 6 până la 12 juniu, ér' pentru snatori dela 14 până la 18 juniu. Guvernulu promite libertate perfectă în alegeri. „Foi'a oficiale“ publică una programă a noului cabinetu, carea se caracterizează prin predică de moralitate și legalitate.

Zagrabia, 17. maiu. Comitétulu țierei a începutu asta-di desbaterile asup'a bugetulu, la cari au participatu mai multi deputati. În parculu „Maximir“ se țiene unu meetingu opusetiunale în form'a unui prandiu. Aici s'au facutu mai multe resoluțiuni și decisiuni secrete.

Vien'a, 17. maiu. „W. Abendpost“ constătează, că Smolka a conferatu degiă cu ministrulu presiedinte de trei ori, cu Taaffe, în a'aceri administrative, odată, cu ca celariulu imper. inse nice odată. — Potocki conferează în Prag'a și cu conducătorii germani.

Praga, 17. maiu. Foi'a de séra a diurniului „Prager Amsztg“ accentuă, într'unu articlu de impacare, necesitatea unei contielegeri; areta sincer'a vointia a regimului actualu spre impacare și spre multumirea dreptelor recerintie natiunali; defasiura nefructualitatea unei pretentiuni neinduplecabile și doresce, în fine, ca convenirile reciproce ce se țienă acum în Prag'a, sè aiba resultatulu multumitoriu cu privire la opulu impacarei.

Proprietariu și editoriu **ALESANDRU ROMANU**

Redactoru respund. interim. **IONU POPUTIU.**